

JISMONIY MADANIYAT O'QITUVCHILARINING KASBIY KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOLARI VA ECHIMLARI

Raxmatov Avazbek

Navoiy davlat universiteti

San'at va sport fakulteti 2-kurs talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15518774>

Annotasiya: Jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish zamonaviy ta'lim tizimida muhim ahamiyat kasb etadi. Kasbiy kompetensiya o'qituvchilarning malakasi, pedagogik mahorati va kasbga doir bilimlarini chuqurlashtirishni talab qiladi. Ushbu maqolada kasbiy kompetensiyani oshirishdagi asosiy muammolar tahlil qilinib, samarali echimlar taklif etilgan.

Kalit so'zlar: Kasbiy kompetensiya, jismoniy madaniyat o'qituvchilari, pedagogik mahorat, ta'lim tizimi, kasbiy rivojlanish.

Annotation: The development of professional competence of physical education teachers holds critical importance in modern educational systems. Professional competence demands enhancement of teachers' qualifications, pedagogical skills, and subject knowledge. This article analyzes the main problems in competence development and proposes effective solutions.

Keywords: Professional competence, physical education teachers, pedagogical skills, education system, professional development.

Аннотация: Развитие профессиональной компетентности учителей физической культуры имеет важное значение в современной системе образования. Профессиональная компетентность требует повышения квалификации, педагогического мастерства и углубления профессиональных знаний. В статье проанализированы основные проблемы развития компетентности и предложены эффективные решения.

Ключевые слова: Профессиональная компетентность, учителя физической культуры, педагогическое мастерство, система образования, профессиональное развитие.

Kirish

Hozirgi kunda insoniyat taraqqiyoti, global madaniy, ijtimoiy va iqtisodiy o'zgarishlar sharoitida inson salomatligini muhofaza qilish va mustahkamlash masalasi eng dolzarb va ustuvor vazifalardan biriga aylangan. Ayniqsa, jismoniy madaniyat va sport sohasida faoliyat yurituvchi mutaxassislarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish, ularning bilim va ko'nikmalarini yanada takomillashtirish ta'lim tizimining barqarorligi va sifatining kafolati sifatida katta ahamiyatga ega. Kasbiy kompetensiya tushunchasi zamonaviy pedagogika fanida o'qituvchilarning nafaqat o'z sohasidagi nazariy bilimlar, balki amaliy ko'nikmalar, pedagogik mahorat va innovatsion yondashuvlarni o'zlashtirish darajasini ifodalaydi.

Shuningdek, jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy darajasini yuksaltirish – nafaqat ularning shaxsiy va professional o'sishiga, balki yosh avlodning sog'lom va barkamol bo'lib voyaga yetishida, milliy sport an'analari va madaniyatini yanada rivojlantirishda muhim omil hisoblanadi. Zamonaviy ta'lim tizimining talab va me'yorlariga mos ravishda jismoniy madaniyat sohasida ishlayotgan pedagoglarning malakasini oshirish, yangi pedagogik texnologiyalarni joriy etish, innovatsion metodlarni qo'llash hamda o'quv jarayonlarini

samarali tashkil etish yuzasidan tizimli ishlarni yo'lga qo'yish nafaqat kasbiy kompetensiyaning darajasini oshirish, balki umuman ta'lim sifati va samaradorligini yuqori bosqichga olib chiqishga xizmat qiladi.

Shu bois, mazkur maqola jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda duch kelinadigan murakkab muammolarni chuqur tahlil qiladi, ularga yechim topishning innovatsion usullarini taklif etadi hamda ilg'or pedagogik tajribalarni o'rganib, amaliyotga tatbiq etish yo'llarini ko'rsatadi. Bu esa o'z navbatida, milliy ta'lim tizimining rivojlanish strategiyasini yanada mustahkamlash va jismoniy madaniyat sohasida sifatli, samarali kadrlar tayyorlash jarayonini yanada takomillashtirish imkonini yaratadi.

Asosiy qism

Jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish masalasi zamonaviy ta'lim tizimining asosiy ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida alohida e'tiborni talab qiladi. Bugungi kunda pedagogik jarayonlarning murakkablashuvi, o'quvchilarning turli ijtimoiy, psixologik va jismoniy xususiyatlariga moslashuvchan yondashuvlarni qo'llash zaruriyati, shuningdek, ta'limning sifatini oshirishga qaratilgan innovatsion metodologiyalarni faol tatbiq etish, o'qituvchilarning kasbiy bilim va malakalarini doimiy ravishda rivojlantirishni talab qilmoqda. Kasbiy kompetensiya — bu faqatgina o'qituvchining o'z fani bo'yicha nazariy bilimlarga ega bo'lishi emas, balki u o'z bilimini amaliyotda samarali qo'llay olishi, pedagogik muammolarni yechishda ijodiy yondashuvni namoyon eta olishi, yangi texnologiyalarni o'zlashtirishi va pedagogik kommunikatsiyada yuqori darajada professional bo'lishi zarur. Aynan shu jihatlar o'qituvchilarning shaxsiy va professional rivojlanishiga asos bo'lib xizmat qiladi va ular orqali ta'lim sifatining barqaror oshishiga zamin yaratadi.

Zamonaviy ta'lim muhitida jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasi yoshlarning sog'lom turmush tarzini shakllantirish, ularning jismoniy va ruhiy salomatligini mustahkamlashda, shuningdek, milliy sport an'analarini rivojlantirish va saqlashda beqiyos ahamiyat kasb etadi. Shu bois, pedagoglar nafaqat o'quv dasturlarini mukammal bilishi, balki ular asosida interaktiv, individual yondashuvga ega ta'lim jarayonlarini tashkil eta olishi kerak. Kasbiy kompetensiyani rivojlantirish jarayonida doimiy malaka oshirish, amaliy seminarlar, treninglar va ilmiy-amaliy konferensiyalarda ishtirok etish orqali innovatsion pedagogik yondashuvlarni egallash muhim o'rin tutadi.

Shu bilan birga, zamonaviy texnologiyalar, axborot kommunikatsiya vositalari va interaktiv o'quv dasturlarining joriy etilishi jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini yangicha bosqichga olib chiqmoqda. Raqamli platformalar, onlayn treninglar va virtual seminarlar orqali o'qituvchilar o'z bilim va ko'nikmalarini mustahkamlab, global pedagogik tajribani o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'lmoqda.

Bu esa, o'z navbatida, ta'lim jarayonining samaradorligini oshiradi, o'quvchilarning qiziqishini kuchaytiradi va ularning individual rivojlanishiga xizmat qiladi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, jismoniy madaniyat o'qituvchilarining malakasini oshirish va kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish tizimining samarali tashkil etilishi – nafaqat milliy ta'lim tizimining, balki butun jamiyatning sog'lom va barkamol avlodini tarbiyalashdagi eng muhim omillardan biridir.

Yuqorida qayd etilgan barcha jihatlar jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish jarayonining nafaqat nazariy, balki amaliy asoslarini yaratishga, shu bilan birga, dolzarb muammolarni aniqlash va ularni hal etish bo'yicha samarali

strategiyalar ishlab chiqishga imkon beradi. Ayniqsa, pedagoglarning o'zaro tajriba almashinuvi, malaka oshirish markazlari va ilmiy-tadqiqot institutlari bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish orqali ta'lim sifatini yanada yuksaltirish – bu sohada erishilishi lozim bo'lgan eng asosiy maqsadlardandir. Shu tariqa, jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish masalalari nafaqat ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishga, balki milliy sport madaniyatini rivojlantirish va yoshlar salomatligini mustahkamlashga bevosita ta'sir ko'rsatadi, shu bilan birga, mamlakatning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ham sezilarli hissa qo'shadi.

Jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini doimiy ravishda oshirish orqali ta'lim sifatini yangi bosqichga ko'tarish mumkin. Bu jarayonda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va metodik yondashuvlarni o'zlashtirish alohida ahamiyatga ega. O'qituvchilarning bilim va malakasini rivojlantirish nafaqat ularning o'z kasbiga bo'lgan munosabatini mustahkamlaydi, balki o'quvchilarga taqdim etilayotgan ta'limning samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, malaka oshirish jarayonida pedagoglarning innovatsion faoliyati rag'batlantirilishi, ijodiy fikrlash va muammolarni hal etish ko'nikmalarini shakllantirish zarur.

Xulosa

Jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish muammolari va ularning samarali echimlarini izlash zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim yo'nalishlaridan biridir. Kasbiy malaka va pedagogik ko'nikmalarning doimiy oshirilishi nafaqat o'qituvchilarning o'z ishlariga bo'lgan mas'uliyatini kuchaytiradi, balki butun ta'lim jarayonining sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Bugungi kunda innovatsion yondashuvlar, ilg'or pedagogik texnologiyalar va tajriba almashinuvi jismoniy madaniyat sohasida yangi standartlarni belgilab bermoqda, bu esa o'qituvchilarning shaxsiy va professional rivojlanishiga zamin yaratadi. Shu tariqa, o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini oshirish orqali nafaqat yosh avlodning sog'lom, barkamol shaxs sifatida shakllanishiga hissa qo'shiladi, balki milliy sport va jismoniy madaniyatning yanada rivojlanishi ta'minlanadi.

Shunday ekan, jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishni tizimli ravishda tashkil etish va unga davlat, jamiyat va ta'lim muassasalari darajasida alohida e'tibor qaratish – kelajak avlod farovonligi va sog'lom jamiyat barpo etish yo'lidagi eng muhim masalalardan biridir. Ushbu jarayonda samarali metodik qo'llanmalar yaratish, malaka oshirish kurslarini takomillashtirish hamda pedagoglarning innovatsion yondashuvlarini rag'batlantirish orqali ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqish imkoniyati yuzaga keladi. Bunday tizimli yondashuv esa nafaqat individual o'qituvchilarning professional darajasini oshiradi, balki butun ta'lim tizimining samaradorligini sezilarli darajada yaxshilaydi va yosh avlodni ma'naviy-ruhiy jihatdan barkamol, jismonan sog'lom hamda jamiyatga foydali fuqarolar etib voyaga yetkazishda muhim rol o'ynaydi.

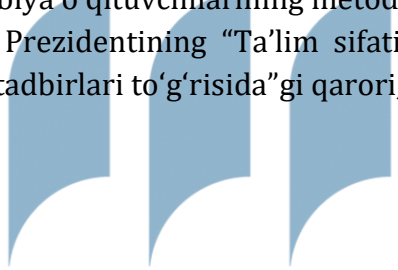
Jismoniy madaniyat o'qituvchilarining kasbiy rivoji uzluksiz ta'lim tamoyillari asosida olib borilganda, ularning zamonaviy pedagogik texnologiyalarni puxta egallashi va o'quvchilarga yuqori sifatli bilim berish salohiyati ortadi. Bu jarayon orqali nafaqat o'qituvchilarning malakasi, balki ularning o'z sohasiga bo'lgan mehr-muhabbati, mas'uliyati va kasbga sadoqati mustahkamlanadi.

References:

Используемая литература:

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Axmedov A.X. "Jismoniy tarbiya nazariyasi va metodikasi". – Toshkent: O'zDJTI, 2020.
2. Karimova D.K. "Pedagogik mahorat va kasbiy kompetensiya asoslari". – Toshkent: TDPU, 2021.
3. Xolmatov R.I. "Jismoniy madaniyat o'qituvchisining zamonaviy kompetensiyalari". – Toshkent, 2019.
4. Sharipov B.B. "Ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlar". – Toshkent: Ilm Ziyoy, 2022.
5. Turdiev Sh. "Kasbiy rivojlanish va o'qituvchilarning pedagogik salohiyati". – Samarqand, 2020.
6. Normatov A.S. "Jismoniy tarbiya va sport sohasida malaka oshirishning dolzarb masalalari". – Toshkent, 2021.
7. Qodirov U.T. "O'qituvchi kompetensiyasi va ularni baholash mezonlari". – Toshkent, 2018.
8. Islomov M. "Ta'lim sifatini oshirishda pedagogning roli". – Andijon, 2021.
9. Xamidova N. "Jismoniy tarbiya o'qituvchilarining metodik tayyorgarligi". – Buxoro, 2022.
10. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim sifatini oshirish va o'qituvchilarning malakasini rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi qarori, 2023-yil.

INNOVATIVE
ACADEMY